

ATENEU CIENTÍFIC, LITERARI I ARTÍSTIC DE MAÓ

**MEMÒRIA D'ACTIVITATS
DEL CURS ACADÈMIC
2013-2014**

1. PRESENTACIÓ

És un orgull per a mi, en presidir la Junta Directiva de l'Ateneu de Maó, presentar la Memòria del curs 2013-2014, que acaba de finalitzar. Faig servir a l'inici la paraula "orgull", perquè així ho sento. Aquesta entitat maonesa, fonamentada per un nombre que ronda els 600 socis, pot

presentar aquest impressionant llistat d'activitats pel suport d'aquests socis, pels ajuts d'entitats com són La Caixa, el Consell Insular de Menorca i l'Ajuntament de Maó, als que s'afegeixen les aportacions de particulars, ja sigui a nivell d'empreses o de persones físiques. I, a més, per la dedicació del personal d'aquesta entitat.

Un repàs a les pàgines que segueixen a aquestes lletres és l'evidència del que dic. Com vostès coneixen, aquest Ateneu té dos vessants; per una banda el seguit d'activitats que podrien ser catalogades de quotidianes, les que es repeteixen ja sigui dia a dia o setmana a setmana, oferint uns serveis molt variats, com són els cursos que s'imparteixen a les aules, la programació del Cineclub, el servei de biblioteca, o les tertúlies dels dimarts. Per altra banda, la sèrie de conferències, cicles, taules rodones, que es van programant al llarg del curs composarien l'altre faceta ateneïsta, que aporta en moltes ocasions la vessant social que cada dia va prenent cos en el seguit d'actes que es van programant. Com es comprova en aquesta Memòria, la suma de tot això té com a resultat que, en moltes ocasions, tots els dies de la setmana es pugui acostar a la nostra seu per participar en algun dels actes organitzats. Això és, repeteixo, un orgull per a mi com a Presidenta de l'Ateneu de Maó; és el reflex del funcionament, de l'engranatge pautat per una Junta que s'implica activament en el quefer diari d'aquesta entitat.

A l'inici de curs, un dels dies importants per l'Ateneu, vam tenir el privilegi d'escoltar la conferència d'una de les científiques més prestigioses, com és la Dra. Margarita Salas, que amb la dissertació titulada "La biomedicina del siglo XXI", presentà amb claredat un tema gens senzill per al públic en general. Amb aquest inici s'oferia la garantia de que el organitzat per aquesta Junta complia amb el lema que regeix a l'Ateneu des de la seva fundació: ser Artístic, Científic i Literari. D'entre tot l'esdeveniment al llarg del curs 2013-2014, a més de la pròpia inauguració, destacaré algun altre acte en aquesta presentació. Crec que ha sigut important acollir a la Sala Victory el cicle de conferències que va oferir el Consell Insular, dedicat a la història de Menorca, la concurrència a cadascuna d'elles és el reflex que la temàtica atrau a l'audiència més assídua d'aquesta entitat. No vull repetir dades que es poden llegir pàgines més avall, però sí dir que cada un dels actes organitzats es fa amb la intenció de satisfer les expectatives de tots els nostres socis.

Espero que tots els assistents, i socis en especial, s'hagin adonat de les millores que s'han produït en els mitjans de reproducció d'imatge i so; de fet s'han portat a terme inversions en tecnologia com pot ser el canó de projecció, el reproductor de televisió a la Sala de Tertúlies i tot el sistema informàtic. Una inversió que en ocasions ens ha donat problemes, com el de la comunicació amb els socis per mail, però que, tot i així, ens ha proporcionat una major seguretat i eficiència en el funcionament de l'entitat.

S'han començat a dur a terme activitat que esperem que en un futur tinguin èxit, com ho va ser la Jornada de Portes Obertes, l'objectiu de la qual era donar a conèixer els fons pictòrics, bibliogràfics, les col·leccions de ceràmica i cartografia, el treball que es realitza a les aules, etc., un fet que considero important, ja que quan més es sap d'un lloc, s'aprecia més. Igualment, l'organització d'activitats exclusives per als socis, com la vetllada literària i musical que es va dur a terme a Sant Antoni, va ser d'un encant que no s'ha de perdre i s'ha de repetir. I ha sigut de gran satisfacció per tots nosaltres saber que el Gabinet de Ciències Naturals, posat al dia per Josep Quintana Cardona, s'inaugurarà el proper curs, un espai d'aquesta índole havia de ser recuperat.

Continuarem en aquesta línia, ara que al juny la Junta que represento va ser votada de nou per vostès, amics socis; i esperem millorar i presentar noves ofertes culturals, socials, artístiques, musicals, literàries i científiques, de l'interès de la ciutadania.

Maó, juny de 2013

Margarita Orfila Pons
Presidenta de l'Ateneu de Maó

1. PRESENTACIÓN

Es un orgullo para mí, al presidir la Junta Directiva del Ateneu de Maó, presentar la Memoria del curso 2013-2014 que acaba de finalizar. Utilizo al inicio la palabra “orgullo”, porque es así como lo siento. Esta entidad mahonesa, soportada por un número que ronda los 600 socios, puede presentar este impresionante listado de actividades por el respaldo de estos socios, por las ayudas de entidades como son La Caixa, el Consell Insular de Menorca y el Ajuntament de Maó, a las que se suman las aportaciones de particulares, ya sean a nivel de empresas como personas físicas. Y, cómo no, por la dedicación del personal empleado de esta entidad.

Un repaso a las páginas que siguen a estas letras es la evidencia de lo que digo. Como ustedes conocen, este Ateneu tiene dos vertientes; por una parte la serie de actividades que podrían ser catalogadas de cotidianas, esas que se repiten ya sea día a día o semana a semana, ofreciendo unos servicios muy variados como pueden ser los cursos que se imparten en las aulas, la programación del Cineclub, el servicio de biblioteca, o que decir de las tertulias fijas de los martes. Por otra parte la serie de conferencias, ciclos, mesas redondas, que se van programando a lo largo del curso compondrían esa otra faceta ateneísta, que aporta en muchas ocasiones esa vertiente social que cada día va tomando cuerpo en la serie de actos se van programando. Como se comprueba en esta Memoria, la suma de todo ello tiene el resultado de que, en muchas ocasiones, todos los días de la semana pueda uno acercarse a nuestra sede para participar en alguno de los actos organizados. Y eso es, repito, un orgullo para mí como Presidenta del Ateneu de Maó; es el reflejo del funcionamiento, del engranaje pautado por una Junta que se implica activamente en el quehacer diario de esta entidad.

Al inicio de curso, uno de los días importantes para el Ateneu, tuvimos el privilegio de escuchar la conferencia de una de las científicas más prestigiosas, como es la Dra. Margarita Salas, cuya disertación titulada “*La biomedicina del siglo XXI*” presentó con claridad un tema nada fácil para el público en general.

Con ese arranque se ofrecía la garantía de que lo organizado por esta Junta estaba cumpliendo con el lema que rige al Ateneu desde su fundación: ser Artístico, **Científico** y Literario. De entre todo lo acontecido a lo largo del curso 2013-2014, además de la propia inauguración, destacaré algún otro evento en esta presentación. Creo que ha sido importante acoger en la Sala Victory el ciclo de conferencias que ofreció el Consell Insular, dedicado a la historia de Menorca; la concurrencia a cada una de ellas es reflejo de que la temática atrae a quienes más pisan esta entidad. No quiero repetir datos que se pueden leer páginas abajo, pero sí decir que cada uno de los actos organizados por esta entidad se hace en pos de satisfacer las expectativas de todos nuestros socios.

Espero que todos los asistentes, y socios en especial, se hayan dado cuenta de las mejoras que se han producido en los medios de reproducción de imagen y sonido; de hecho se han llevado a cabo inversiones en tecnología tales como el cañón de proyección, el reproductor de televisión en sala de tertulias, y todo el sistema informático. Una inversión que en ocasiones nos ha dado problemas,

como el de la comunicación con los socios por mail, pero que, aún así, nos ha proporcionado una mayor seguridad y eficiencia en el funcionamiento de la entidad.

Se han empezado a llevar a cabo actividades que esperamos tengan un futuro exitoso, como lo fue la Jornada de Puertas Abiertas, cuyo objetivo era dar a conocer los fondos pictóricos, bibliográficos, las colecciones de cerámica y cartografía, el trabajo que se realiza en las aulas, etc., un hecho que considero importante, pues cuanto más se sabe de un lugar, más se aprecia. Igualmente, la organización de actividades exclusivas para los socios, como la velada literaria y musical que se llevó a cabo en Sant Antoni, fue de un encanto que no ha perderse y debe repetirse. Y ha sido de gran satisfacción para todos nosotros saber que el Gabinet de Ciències Naturals, puesto al día por Josep Quintana Cardona, se inaugurará el próximo curso; un espacio de ese talante debía ser recuperado.

Continuaremos en esta línea, ahora que en junio la Junta que represento fue de nuevo votada por ustedes, amigos socios; y esperamos mejorar y poder presentar nuevas ofertas culturales, sociales, artísticas, musicales, literarias y científicas, del interés de la ciudadanía.

Mahón, junio de 2013

Margarita Orfila Pons
Presidenta de l'Ateneu de Maó

2. OBERTURA DE CURS

L'acte d'obertura del curs acadèmic 2013-2014 va comptar amb la presència de la científica Margarita Salas, doctora en Bioquímica per la Universitat Complutense de Madrid i professora vinculada Ad Honorem del CSIC al Centre de Biologia Molecular “Severo Ochoa”, que va pronunciar la lliçó inaugural titulada “La biomedicina del siglo XXI”.

Van assistir a l'acte, a més d'un nombrós públic, la consellera insular de Cultura Sra. María Nieves Baillo, el 1er tinent d'alcaldia de Maó Sr. Simón Gornés, el director insular de l'Administració de l'Estat a Menorca Sr. Javier López-Cerón i la regidora de Cultura de l'Ajuntament de Maó Sra. Elisa Mus. Saló d'Actes (11-10-2013)

Segueix a continuació un resum del contingut de la conferència.

La biomedicina del siglo XXI
Margarita Salas
Centro de Biología Molecular “Severo Ochoa” (CSIC–UAM)

En la segunda mitad del siglo XX se produjo el nacimiento y el espectacular desarrollo de la Biología Molecular. Se conoció la naturaleza del material genético gracias a experimentos realizados en la década de los 40 y principios de los 50. En 1944, los investigadores Avery, McLeod y McCarthy demostraron que el DNA es el “principio transformante”, es decir, el material genético. En 1953, Watson y Crick determinaron que el DNA está en forma de doble hélice. Por otra parte, en 1955, Arthur Kornberg sintetizó por primera vez DNA en el tubo de ensayo. Esto le valió el Premio Nobel de Fisiología o Medicina en 1959, Premio que compartió con Severo Ochoa, quien había sido su maestro. Durante la década de los 60 se conocieron los mecanismos básicos de control de la expresión genética mediante los procesos de transcripción o síntesis de RNA a partir de DNA, y de traducción o síntesis de proteínas a partir del RNA mensajero utilizando los ribosomas y el RNA de transferencia. En los comienzos de los 60 se descifró el código genético. Durante la década de los 70 se pusieron las bases para el desarrollo de la biotecnología mediante la manipulación conocida como Ingeniería Genética. Las contribuciones de la biotecnología son muchas y muy importantes.

En este cambio de siglo y de milenio hemos asistido a un acontecimiento científico de enorme importancia: el conocimiento de la secuencia del genoma humano con sus 3.200 millones de nucleótidos distribuidos en los 23 pares de cromosomas que constituyen nuestra dotación genética. La secuencia del genoma humano contiene la clave genética presente en cada una de los diez trillones de células que existen en cada persona. Es la información necesaria para crear un ser humano, y nos indicará nuevos enfoques para combatir enfermedades.

En 1988 el Consejo Nacional de Investigación de Estados Unidos nombró un comité para iniciar el proyecto de secuenciación del genoma humano, recomendando también que se secuenciasen otros genomas como bacterias, levaduras, gusanos, moscas y ratones, así como el desarrollo de la tecnología necesaria para la consecución de estos objetivos. Por otra parte, se hacía hincapié en la investigación respecto a las implicaciones éticas, legales y sociales derivadas del conocimiento de la secuencia del genoma humano. A finales de 1990 se estableció un consorcio público para determinar la secuencia del genoma humano que implicaba a 20 laboratorios y cientos de investigadores. El 15 de febrero del año 2001, dicho consorcio publicaba en la revista Nature un borrador de la secuencia del genoma humano. Simultáneamente se publicaba el mismo día en la revista Science por la compañía americana Celera Genomics otro borrador de la secuencia del genoma humano.

Un dato que ha sido una sorpresa en la secuencia del genoma humano es el número de genes relativamente bajo (unos 25.000) comparado con otros genomas secuenciados. Este número bajo de genes se debe a que cada gen en el genoma humano puede codificar a unas cinco proteínas distintas debido al sistema de procesamiento alternativo que tiene lugar en el RNA mensajero. Sorprende también que solamente un 1,5%, es decir 48 millones de nucleótidos de un total de 3.200 millones son genes que codifican a proteínas.

Un tema de gran interés es el del envejecimiento. Varias aplicaciones terapéuticas muy importantes se derivan de la capacidad de aumentar la duración de vida de las células sanas de una persona.

Nos podemos preguntar también en qué se diferencian entre sí los genomas de cada persona. Se calcula que el genoma de dos personas sólo se diferencia en un 0,1% y es esa cantidad tan pequeña la que hace único a cada individuo. Los seres humanos difieren entre sí en aproximadamente un nucleótido en cada mil nucleótidos. Esto es lo que se conoce como polimorfismos de un solo nucleótido. Si tenemos en cuenta los 3.200 millones de nucleótidos en el genoma humano, esto se traduce en un total de 3,2 millones de SNPs.

Los SNPs son marcadores que pueden permitir descubrir la base genética de muchas enfermedades. También pueden darnos información respecto a la respuesta de cada persona a las medicinas. Adicionalmente, el análisis de los SNPs puede darnos la clave de la base genética de nuestras capacidades personales.

Otro aspecto importante del conocimiento de la secuencia del genoma humano es el estudio de otros posibles genes que producen cáncer, además de los oncogenes y genes supresores de tumores o antioncogenes ya identificados. Se conoce que entre un 5 y un 10% de los cánceres tiene un componente hereditario. En este caso, el análisis genético puede ser de gran ayuda. El conocimiento que hemos adquirido en relación con el cáncer ya está permitiendo y nos va a permitir cada vez más mejorar el diagnóstico, el tratamiento y la prevención de la enfermedad.

Genes que producen enfermedades

Se han identificado numerosas enfermedades producidas por mutación de genes. Algunas de las enfermedades son monogénicas, causadas por mutación en un solo gen. Muchas de ellas son neurodegenerativas, que se pueden predecir genéticamente con un 100% de seguridad. Existen también enfermedades metabólicas para las que existe diagnóstico genético y su posible prevención con dietas o tratamientos adecuados.

Otras enfermedades no dependen de un solo gen sino de varios genes. La mayor parte de los casos de cáncer se deben a mutaciones en varios genes. Una vez identificada una enfermedad producida por mutación de un gen, se podría recurrir a la terapia génica, que es la manipulación orientada a insertar genes que expresan la actividad deseada. En la actualidad, hay ya una serie de enfermedades que son candidatas a la terapia génica y es de esperar que el futuro suministre tecnologías adecuadas para introducir un gen normal allí donde el gen existente estaba alterado.

El conocimiento de los genes implicados en la enfermedad, de sus mecanismos de control y del efecto de los SNPs y de las mutaciones permitirá realizar el diagnóstico, la prevención y la terapéutica de las enfermedades. En el tema de la terapéutica es de destacar el desarrollo que está experimentando la Farmacogenómica, también conocida como Medicina personalizada con el diseño de medicamentos específicos para un patrón genético determinado, así como la reducción de los efectos secundarios de los medicamentos si se conoce la capacidad genética del paciente para asimilarlos.

¿Qué queda por hacer en el conocimiento de la secuencia del genoma humano? Una vez completada la secuencia que recientemente ha permitido llenar todos los huecos o "gaps" que existían, el paso siguiente es la caracterización de nuevos genes. Será de especial interés la identificación de regiones reguladoras.

Por otra parte, la secuencia del genoma humano debe llevar al conocimiento sistemático de la función de los genes. Este trabajo tendrá profundas consecuencias a largo plazo para la medicina, lo que conducirá a la elucidación de los mecanismos moleculares de la enfermedad, y por tanto, facilitará el diseño de diagnósticos racionales y terapéuticos de acuerdo con dichos mecanismos.

Pero la ciencia es solo una parte del reto. Se debe implicar a la sociedad en una gran parte del trabajo que queda por hacer. Se requerirán comprensión y sabiduría

para asegurar que los beneficios sean implementados ampliamente y equitativamente. Para ello, se deberá prestar atención especial a las implicaciones éticas, legales y sociales que surgen debido al paso acelerado de los descubrimientos genéticos.

Los grandes retos de la biología.

Aunque es todavía muy grande la lista de las grandes preguntas en biología que aún no tienen respuesta, una de las más importantes es cómo funciona el cerebro. Yo creo que ésta va a ser la gran clave del futuro.

Para terminar, quisiera citar a T.S. Elliot: “No cesaremos de explorar y el final de toda nuestra exploración será llegar al punto donde empezamos y conocerlo mejor”. En relación con el genoma humano podemos decir que no cesaremos de investigar y el final de nuestra investigación será llegar a conocer las bases moleculares de la enfermedad para prevenirla y curarla.

3. ACTIVITATS PRÒPIES

3.1. CURSOS

XIII CURS DE PENSAMENT I CULTURA CLÀSSICA. LA CIUTAT ANTIGA: UN ESPAI DE CONVIVÈNCIA I REFLEXIÓ.

“Aquest divuitè curs de pensament pretén donar una panoràmica d’algunes de les idees fonamentals que contribuïren a la construcció de les ciutats gregues i romanes, de com l’home i l’urbs es feren mútuament per arribar a donar forma i cos a la cultura europea”. Cicle organitzat per l’Obra Social “La Caixa”, la Secció Balear de la Sociedad Española de Estudios Clásicos, l’Ateneu de Maó i la Universitat de les Illes Balears.

- **Francesc Casadesús Bordoy**, professor de Filosofia Grega de la Universitat de les Illes Balears, president de la Sociedad Ibérica de Filosofía Griega i president de la Secció Balear de la SEEC. *“La polis, l’espai natural de la filosofia”* (11-01-2014).
- **Isabel Rodà de Lianza**, catedràtica d’Arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. *“Teoria i realitat de la ciutat romana”* (25-01-2014).
- **Margarita Orfila Pons**, catedràtica d’Arqueologia de la Universitat de Granada. *“La ciutat romana a les Illes Balears: un model de construcció”* (8-02-2014).
- **Antonio Alvar Ezquerro**, catedràtic de Filologia Llatina de la Universitat de Alcalá de Henares. *“Roma: foros y mentideros de la urbe y corte”* (8-03-2014).

- **Tomás Calvo Martínez**, catedràtic de Filosofia Grega de la Universitat Complutense de Madrid. “*La Atlántida, una Ciudad para un mito*” (29-03-2014).
- **Alonso Tordesillas**, professor de Filosofia d’Aix-Marseille Université. “*Urbanismo y filosofía en la Grecia Antigua*” (12-04-2014)

REDESCOBRIM LES OBRES MESTRES (VIII). Curs monogràfic amb il·lustracions musicals.

Activitat impartida per **Rafel Esteve Alemany**, professor d’Història de la Música al Conservatori Superior del Liceu de Barcelona. Aquests cursos es van iniciar a l’Ateneu la tardor de 2005 i s’han mantingut des d’aleshores, amb una breu pausa el curs anterior. A la seva vuitena edició es van tractar els següents continguts:

- Antonin Dvorák (1841-1904). *Simfonia núm. 9, “Del nou món”* (21-02-2014).
- Johannes Brahms (1833-1897). *Simfonia núm. 3* (22-02-2014).

3.2. CICLES

MÈDIT A L’ATENEU. Cicle de curtmetratges

Proposta de col·laboració del Festival de Cine de la Mediterrània de Menorca (MÈDIT) amb l’Ateneu que va consistir en tres sessions de curtmetratges projectades a la Sala d’Actes de l’Ateneu.

Les sessions de curts van ser de 45 minuts de durada cada una i aptes per a tots els públics.

El propòsit del cicle era el de donar a conèixer i fer difusió a Maó del festival de cinema que es va celebrar a Ciutadella entre el 15 i el 19 de juliol.

Programa:

- Dijous 10 d’abril

- *Diversité culturelle*. Olivier Martin. França. 3’. Animació.
- *Il respiro dell’arco* (La respiración del arco). Enrico Maria Artale. Itàlia. 11’. Ficció.
- *L’equip petit*. Roger Gómez i Daniel Resines. Espanya. 10’. Documental.
- *Náufragos*. Mario Rico. Espanya. 3’. Animació.
- *Just a perfect day*. Evris Papanikolas. Grècia. 6’. Ficció.
- *Dripped*. Leo Verrier. França. 8’. Animació.

- Dijous 8 de maig

- *Fiumana*. Julia Gromskaya. Itàlia. 5’. Animació.
- *Silent*. Rezan Yeşilbaş. Turquia. 14’. Ficció.

- *Dove sei, amor mio*. Veljko Popovic. Croàcia. 10'. Animació.
- *Ridicule*. Audrey Najar i Frédéric Perrot. França. 4'. Ficció.
- *Folksongs and ballads*. Mathieu Vernerie. França. 8'. Animació.
- *Split time*. Fabrice Bracq. França. 3'. Ficció.
- *The chase*. Philippe Gamer. França. 4'. Animació.

- Dijous 29 de maig

- *The end*. Alejandro Cervantes. Espanya. 4'. Animació.
- *Time 2 split*. Fabrice Bracq. França. 3'. Ficció.
- *Agnieszka*. Izabela Bartosik. França. 9'. Animació.
- *5:46*. Olivier Campagne. França. 3'40". Experimental.
- *Tram*. Michaela Pavlátová. França i República Txeca. 7'. Animació.
- *Nana bobò*. Lucas Wild do Vale, Andrea Cristofaro, Francesco Nicolò Mereu i Valentina de Miglio. Itàlia. 4'27". Animació.
- *Partir*. Joanna Lurie. França. 2'30". Animació.
- *La huída*. Victor Carrey. Espanya. 10'. Ficció.

3.3. CONFERÈNCIES, EXPOSICIONS I ALTRES ACTES

- Presentació de la iniciativa dels empresaris ciutadellencs **Llorenç Moll Gener** i **Mariano Bedito Saura** del projecte de creació d'una companyia aèria menorquina (Servei Aeri Balear). Es va comptar amb la presència dels dos empresaris, així com la de l'enginyer aeronàutic **Josep Lluís Cardona** i el president de l'Aeroclub de Menorca, **José Luis Barrero**, que va coordinar l'acte (13-09-2013).
- Tertúlia-col·loqui amb **Alberto Pons Fernández**, president d'Autoritat Portuària de Balears, que va estar acompanyat a la taula per **Juan Carlos Plaza**, director d'Autoritat Portuària de Balears i **José Luis Sastre**, vocal de la nostra entitat que va actuar de moderador. L'acte pretenia que es mantingués un intercanvi d'opinions entre les persones i col·lectius vinculats al port de Maó i donar a conèixer de primera mà les seves demandes (24-10-2013).
- Conferència "*L'economia menorquina i la indústria del calçat al segle XX*", a càrrec de **Joan Hernández Andreu**, doctor en Ciències Econòmiques, **Carolina Beltran**, doctora en Economia Aplicada i **Alfons Méndez**, doctor en Economia. L'acte volia retre homenatge a l'empresari del calçat Santiago Pons Quintana (25-10-2013).
- **Carlos García Gual**, catedràtic de Filosofia Grega a la Universitat Complutense de Madrid, va oferir la conferència titulada "*Mito y literatura en Grecia*" (15-11-2013).
- **Margarita Orfila**, presidenta de la nostra entitat, va ser reconeguda al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona amb el Premi d'Actuació Cívica atorgat per la Fundació Lluís Carulla. Amb el premi es reconeixia la direcció de les excavacions de la ciutat romana de Pollentia y de la basílica paleocristiana de

Son Fadrinet de Campos i les intervencions al santuari de la Cova dels Jurats de Cales Coves d'Alaior, entre d'altres activitats (21-11-2013).

- Conferència "Medicina genòmica i farmacogenètica: el futur de la nostra salut en mans dels nostres gens" a càrrec de **Gabriel Mercadal Orfila**, doctor en Farmàcia per la Universitat de Barcelona (22-11-2013).
- En el centenari de la mort de l'il·lustre menorquí Rafel Prieto i Caules, **Miquel Àngel Limón**, doctor en Periodisme per la Universitat Complutense de Madrid, va oferir la conferència "*Prieto i Caules, el diputat que estimaven dretes i esquerres*" (29-11-2013).
- "*Surrealisme ahir i avui*". Sota aquest títol es va oferir una proposta cultural diferent que va consistir en una exposició amb obres d'artistes com Dalí, Miró, Ernst, Magritte i Breton, xerrades, un cicle de cinema i una "performance" pels carrers de la ciutat. Organitzat per l'Ateneu i l'Ajuntament de Maó.
  - L'exposició va mostrar obra gràfica i escultura dels autors mencionats, així com peces d'autors actuals com Arcangel Soul i Daniel Zerbst. Sala de Cultura de Sa Nostra (13-12-2013 al 4-01-2014)
  - Als cinemes Ocimax es van projectar els films "Phase REM" de Daniel Zerbst i "Inland Empire" de David Lynch (17-12-2013)
  - A l'Ateneu es va projectar "Un perro andaluz" de Luis Buñuel, "Entreact" de René Clair i "Destino", curtmetratge de Walt Disney i Dalí, entre d'altres (20-12-2013)
  - Daniel Zerbst va oferir una xerrada sobre el moviment surrealista a l'Ajuntament (14-12-2013) i Carles Jiménez, consultor d'Art, ho va fer a l'Ateneu amb la conferència titulada "*La fantasia i la imaginació en el procés creatiu i vivencial*" (18-12-2013)
  - Jornada de "performance" surrealista pels carrers del centre de la ciutat (14-12-2013)
- L'Ateneu va organitzar una **Jornada de Portes Obertes** per donar a conèixer als assistents aquesta entitat centenària. A l'activitat es va oferir als assistents un recorregut per les instal·lacions, així com explicació dels fons pictòrics, cartogràfics, bibliogràfics... i dels diferents cursos que s'imparteixen junt amb una mostra de treballs de les aules de fotografia, dibuix i gravat. També es van obrir les portes del Gabinet d'Història Natural. Als assistents se'ls va obsequiar amb una col·lecció de les darreres memòries d'activitats publicades i un exemplar del tom 89 de la Revista de Menorca (19-12-2013).
- **María Seguí Gómez**, directora de la Direcció General de Tràfic, va oferir la conferència "*Mitos y realidades de la movilidad sostenible*" (21-12-2013).
- Conferència "*Las influencias indebidas en la política de la salud: la visión desde el interior*", a càrrec de **Ildefonso Hernández Aguado**, catedràtic de Medicina Preventiva i Salut Pública (10-01-2014).
- "*Una casa come me*" va ser el títol de la conferència que va impartir **Jordi Garcés i Brusés**, doctor en Arquitectura per la Universitat Politècnica de Catalunya (31-01-2014).
- **Josep Francesc Conrado de Villalonga**, president de MicroBank, va parlar sobre "*Les microfinances, una oportunitat*" (12-02-2014).

- **Laetitia Lara**, arquitecte i **Anna M. Bagur**, comissària d'exposicions, van presentar el projecte del laberint de Líthica amb una conferència titulada "*Al cor del laberint a les pedreres de s'Hostal*" (13-02-2014).
- Conferència "*Màrius Verdaguer, el novel·lista de Menorca*", a càrrec de **Carles Carreras Verdaguer**, catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona (14-02-2014).
- "*20 anys d'una il·lusió. Conclusions de les Jornades sobre els 20 anys de la Reserva de Biosfera*". Conferència a càrrec de **Sònia Estradé** i **David Carreras**, membres de la comissió organitzadora de les Jornades (7-03-14).
- **Jordi Carbonell Abelló**, doctor en Medicina i Cirurgia i especialista en Reumatologia, va presentar el seu nou llibre titulat "*Ambre*", novel·la negra ambientada a Menorca i Barcelona (28-03-2014)
- Tast de vins i xerrada. "*El vi des del principi fins a l'infinit mitjançant una cata*" a càrrec de **Marcel Roland**, tècnic en Hosteleria i Restauració i sommelier expert de l'Escola de Restauració de Barcelona i els cofundadors de l'empresa De Vins Menorca, **Curro Frau**, tècnic en Enologia i sommelier i **Dani Boix**, també sommelier i postgrau en Enologia (14-04-2014).
- Presentació del darrer llibre de **Josep Maria Quintana** "*Els Clark*", amb la participació de Marta Pelfort, professora d'Art i de l'editor Lluís Pagès (16-04-2014).
- **Dia del Llibre**. "*La Primera Guerra Mundial en la literatura*". En la celebració del Dia del Llibre es va realitzar una lectura encadenada de 23 textos, de diversos autors, relacionats amb aquest episodi històric del que enguany es complien cent anys del seu inici (23-04-2014).
- Conferència "*La Caixa, la transformació d'un model d'èxit*" a càrrec de **Joan Ramon Fuertes**, director territorial de "La Caixa" a les Balears (25-04-2014).
- L'Obra Social La Caixa va renovar el seu recolzament i col·laboració amb la nostra entitat atorgant un donatiu destinat a la conservació de l'arxiu i la biblioteca així com a la col·laboració en cursos, conferències i jornades realitzades durant l'any (25-04-2014).
- **Pilar Benejam i Arguimbau**, doctora en Pedagogia i llicenciada en Geografia, va oferir la conferència "*Canvis actuals en la concepció d'una educació democràtica*" (9-05-2014).
- Presentació del llibre "*Cosas que siempre quise contarte*" de l'artista **Miguel Ríos** a càrrec de Mikel Jorge, Miguel Barca i Margarita Orfila (15-05-2014).
- "*Marca País e imagen turística: de la teoría a la práctica*", conferència pronunciada per **Charo Otegui Pascual**, doctora en Sociologia i Antropologia (16-05-2014).

3.4. TERTÚLIES

Durant el curs s'han realitzat 31 tertúlies amb 37 convidats que han tractat diversos temes d'actualitat.

- **Llorenç Huguet**, rector de la Universitat de les Illes Balears, va obrir el nou cicle de tertúlies amb el tema “*La UIB a Menorca*” (15-10-2013).
- **Eva Amanda Sintes**, presidenta de l'Associació Port Sostenible. “*Port sostenible*” (22-10-2013).
- **Antoni Guasch Pons**, professor de Biologia i Geologia i **Antoni Tudurí Miquel**, enginyer. “*Genealogia menorquina*”. (29-10-2013).
- **Antonio Pons Villalonga**, pilot, membre fundador de l'Aeroclub i treballador jubilat de la companyia AVIACO. “*Història de l'aviació a Menorca*” (5-11-2013).
- **Antonio Cardona Melià**, president de Coach CMI. “*El coaching como herramienta para conseguir objetivos*” (12-11-2013).
- **Pascal Décosterd**, cònsol general de Suïssa a Barcelona i **René Anderhub**, professor de Formació Professional i rector de l'Escola Professional a Zurich. “*Formación profesional dual. La experiencia de Suiza*” (19-11-2013).
- **Alberto Gil Iriondo**, campanòleg. “*Història de la campanologia*” (26-11-2013).
- **Llorenç Riera**, apicultor. “*L'apicultura a Menorca*” (3-12-2013).
- **Carmen Crespo** i **Santi Camps**, membres de l'Associació de Joves Empresaris. “*Running Lean. Tècniques de Silicon Valley pels teus projectes*” (10-12-2013).
- **Pilar Galán**, hematòloga. “*El papel de los anticoagulantes orales en el momento actual*” (17-12-2013).
- **Rafael Ayala**, periodista. “*Hablemos del botiquín del alma*” (7-01-2014).
- **Antoni Payeras**, paisatgista i professional del bonsai. “*El bonsai a Menorca*” (14-01-2014).
- **Joan Hernández Andreu**, catedràtic d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat Complutense de Madrid. “*Si Keynes fuera ministro de Economía ante la crisis del 2008*” (21-01-2014).
- **Ana Isabel Saiz Gomis**, psicòloga. “*El árbol de la vida, una forma de conocer a través de la Cábala*” (28-01-2014).
- **Ovidi Pons Triay**, mestre artesà. “*El futur d'un ofici*” (4-02-2014).
- **Jaume Coll Benejam**, general de Brigada d'Infanteria. “*Las vicisitudes de un militar por el mundo*” (11-02-2014).
- **Vanesa Ortí**, delegada d'IB3 a Menorca. “*Quin és el paper d'IB3 a Menorca?*” (18-02-2014).
- **Joan Pau Salord**, llicenciat en Geografia i Història. “*Conèixer la feina que es fa a l'Arxiu d'Imatge i So del Consell Insular de Menorca*” (25-02-2014).
- **Gràcia Pons Catchot**, psicòloga i musicoterapeuta. “*Els beneficis terapèutics de la música. Aplicacions clíniques de la musicoteràpia*” (4-03-2014).
- **Flora Ritman**, titulada en Art Floral. “*Decoració floral i sostenibilitat*” (11-03-2014).
- **Lluís Real**, fotògraf. “*Passió per la fotografia*” (18-03-2014).
- **Pere Melis Nebot**, redactor cap de *Menorca.info*. “*Bussejant a les xarxes socials*” (25-03-2014).
- **Juan Francisco Sánchez Nistal**, director de la Biblioteca Pública de Maó. “*Ratolins de biblioteca ahir i avui*” (1-04-2014).
- **Frédérique Mathieu**, dissenyadora gràfica. “*El patrimoni de paret seca: més que pedres*” (08-04-2014).

- **Montse Teixidor**, personal shopper. “*La deessa que habita en mi: Una visió de la imatge interna i externa*” (22-04-2014).
- **Juana Francisca Pons Vila**, senadora per Menorca. “*Sa veu de Menorca as Sena*” (29-04-2014).
- **Sara Gómez i Nekane Sotillo**, treballadores socials de Càritas. “*La inserción laboral de colectivos vulnerables. El programa de Incorpora de La Caixa*” (6-05-2014).
- **Cristina Garriga**, doula. “*Néixer a casa*” (13-05-2014).
- **Ana Haro**, periodista i escriptora. “*Mujeres desnudas*” (20-05-2014).
- **Catalina Caimaris**, presidenta de l’associació “Lligams”. “*L’acompanyament en els processos de dol*” (27-05-2014).
- **Josep Castells, Maria Camps, Marc Lluch i Adra Castilla**. “*Els perquè del conflicte educatiu*” (3-06-2014).

3.5. TERTÚLIES LITERÀRIES

Tertúlies introduïdes i guiades per un escriptor menorquí. Activitat oberta al públic en general i dirigida especialment a grups de lectura, professors i alumnes de literatura.

- **Miquel Àngel Maria**, escriptor. “*Pels qui vindran, temps, memòria*”. L’acte va comptar amb la participació de Miquel Àngel Limón, escriptor i periodista i es va presentar el darrer llibre de M.A. Maria “*Cartes a Josep Pla des de Menorca*” (19-12-2013).
- **Margarita Ballester i Carme Cloquells**, escriptores. “*Dona i literatura*”. Tertúlia emmarcada dins els actes del Dia Internacional de la Dona (6-03-2013).
- **Josep Masanés**, escriptor. “*Aproximació a l’hermenèutica de la lectura*”. La trobada es va iniciar amb la lectura del primer capítol de “*Ulises*” de James Joyce (22-05-2014).
- *Fosquet Literari–Musical “Paisatges”*, lectura de textos extrets de les novel·les de **Josep Maria Quintana**, escollits i llegits per ell mateix, amb la participació musical dels violoncel·listes **Álvaro Cardona** i **Pau Cardona**. L’acte també va incloure la lectura, per part de **Llúcia Pallicer**, d’alguns poemes extrets del llibre “*Cartes a Lady Hamilton*” d’A. Vidal Ferrando. Sant Antoni-The Golden Farm (7/08/2014).

3.6. CINECLUB

S’han projectat **32 pel·lícules** a les sales de cinema Ocimax de Maó, els dimecres i dijous a les 20’30 h. Els títols seleccionats van ser els següents:

- **Searching for Sugar Man.** Suècia i Regne Unit (2012). Direcció: *Malik Bendjelloul* (18/19-09-2013).
- **Hijos de la medianoche.** Canadà (2012). Direcció: *Deepa Mehta* (25/26-09-2013).
- **Blue Valentine.** EE.UU. (2010). Direcció: *Derek Cianfrance* (2/3-10-2013).
- **Un amigo para Frank.** EE.UU. (2012). Direcció: *Jake Schreier* (9/10-10-2013).
- **Tabú.** Portugal (2012). Direcció: *Miguel Gomes* (16/17-10-2013).
- **Hannah Arendt.** Alemanya (2012). Direcció: *Margarethe Von Trotta* (23/24-10-2013).
- **Una pistola en cada mano.** Espanya (2012). Direcció: *Cesc Gay* (6/7-11-2013).
- **El muerto y ser feliz.** Espanya (2012). Direcció: *Javier Rebollo* (13/14-11-2013).
- **Ali.** Espanya (2012). Direcció: *Paco R. Baños* (20/21-11-2013).
- **Tú y yo.** Itàlia (2012). Direcció: *Bernardo Bertolucci* (27/28-11-2013).
- **Bestias del sur salvaje.** EE.UU. (2012). Direcció: *Ben Zeitlin* (11/12-12-2013).
- **Kon tiki.** Noruega (2012). Direcció: *Joachim Roenning, Espen Sandberg* (18/19-12-2013).
- **El último concierto.** EE.UU. (2012). Direcció: *Yaron Zilberman* (8/9-01-2014).
- **El medico alemán.** Argentina, Espanya, França i Noruega (2013). Direcció: *Lucía Puenzo* (22/23-01-2014).
- **Mud.** EE.UU. (2012). Direcció: *Jeff Nichols* (29/30-01-2014).
- **Todas las mujeres.** Espanya (2013). Direcció: *Mariano Barroso* (5/6-02-2014).
- **Renoir.** França (2012). Direcció: *Gilles Bourdos* (12/13-02-2014).
- **Sister.** França (2012). Direcció: *Úrsula Meier* (19/20-02-2014).
- **Una familia de Tokio.** Japó (2013). Direcció: *Yoji Yamada* (26/27-02-2014).
- **Las brujas de Zugarramurdi.** Espanya i França (2013). Direcció: *Álex de la Iglesia* (5/6-03-2014).
- **Gloria.** Xile i Espanya (2013). Direcció: *Sebastián Lelio Watt* (12/13-03-2014).
- **La caza.** Dinamarca (2012). Direcció: *Thomas Vinterberg* (19/20-03-2014).
- **La gran belleza.** Itàlia (2013). Direcció: *Paolo Sorretino* (26/27-03-2014).
- **La bicicleta verde.** Alemanya (2012). Direcció: *Haifaa Al Mansour* (2/3-04-2014).
- **Metro Manila.** Regne Unit (2013). Direcció: *Sean Ellis* (9/10-04-2014).
- **Sobran las palabras.** EE.UU. (2013). Direcció: *Nicole Holofcener* (23/24-04-2014).
- **Nebraska.** EE.UU. (2013). Direcció: *Alexander Payne* (7/8-05-2014).
- **De tal padre tal hijo.** Japó (2013). Direcció: *Hirokazu Kore-eda* (14/15-05-2014).
- **A propósito de Llewyn Davis.** EE.UU. (2013). Direcció: *Joel i Ethan Coen* (21/22-05-2014).
- **Her.** EE.UU. (2013). Direcció: *Spike Jonze* (28/29-05-2014).
- **Oh Boy.** Alemanya (2012). Direcció: *Jan Ole Gerster* (4/5-06-2014).
- **Dallas Buyers Club.** EE.UU. (2013). Direcció: *Jean-Marc Vallée* (11/12-06-2014).

3.7. CICLE DE CINE NEGRE

Tercera temporada del Cicle de Cine Negre amb la programació dels 10 títols que segueixen a continuació. L'acte comptava amb la presentació del film per part de Mario Delgado o José Antonio Luque. Després de la projecció es procedia a un debat entre els assistents. Els passis van tenir lloc a la Sala d'Actes de l'Ateneu a les 19,45 h.

- **El crack.** Espanya (1981). Direcció: *José Luis Garci* (30-09-2013).
- **Soy un fugitivo.** EE.UU. (1932). Direcció: *Mervin LeRoy* (21-10-2013).
- **Apartado de correos 1001.** Espanya (1950). Direcció: *Julio Salvador* (18-11-2013).
- **Burlando la Ley.** EE.UU. (1954). Direcció: *Edmund O'Brien i Howard W. Koch* (16-12-2013).
- **La trampa del dinero.** EE.UU (1965). Direcció: *Burt Kennedy* (20-01-2014).
- **El Ángel Ebrío.** Japó (1948). Direcció: *Akira Kurosawa* (17-02-2014).
- **Underworld USA.** EE.UU. (1961). Direcció: *Samuel Fuller* (24-03-2014).
- **El confidente.** França (1962). Direcció: *Jean-Pierre Melville* (28-04-2014).
- **El merodeador.** EE.UU (1951). Direcció: *Joseph Losey* (12-05-2014).
- **La Araña.** EE.UU. (1947). Direcció: *Michael Gordon* (02-06-2014).

3.8. GRUPS DE LECTURA

TALLER DE LECTURA JOVE

Lectures comentades:

- *"El llenguatge secret de les flors"* de Vanessa Diffenbach (18-10-2013).
- *"El curios incident del gos a mitjanit"* de Mark Haddon (15-11-2013).
- *"La pesta"* d'Albert Camus. Comentat per Fina Salord a la Biblioteca de Sant Lluís (30-11-2013).
- *"Seda"* d'Alessandro Baricco (13-12-2013).
- *"Expiació"* d'Ian Mc Ewan (24-01-2014).
- *"Ketchup Clouds"* d'Annabel Pitcher (14-02-2014).
- *"El vigilant en el camp de sègol"* de J.D. Salinger (28-03-2014).
- *"El pacifista"* de John Boyne (09-05-2014).
- *"Maleit Karma"* de David Safier (20-06-2014).

TEMPS DE LECTURA

Lectures comentades:

- “*Dublinesos*” de James Joyce (25-10-2013).
- “*Ariel*” de Sylvia Plath (22-11-2013).
- “*La pesta*” d’Albert Camus. Comentat per Fina Salord a la Biblioteca de Sant Lluís (30-11-2013).
- “*M. Gwyn*” d’Alessandro Baricco (20-12-2013).
- “*La dona veloç*” d’Imma Monsó (31-01-2014).
- “*La delicadesa*” de David Foenkinos (21-02-2014).
- “*El libro negro*” d’A.S. Byatt (21-03-2014).
- “*Orlando*” de Virginia Wolf (16-05-2014).
- “*E.R.*” de Josep M. Benet i Jornet (13-06-2014)

3.9. BIBLIOTECA

La Biblioteca ha ingressat més de 100 títols nous pels canals habituals de compra, donació de l’autor o donació des d’una entitat (CIME, Institut d’Estudis Baleàrics, ajuntaments). S’han seguit rebent els diaris i revistes habituals, tant generals com locals, tot i que s’ha donat de baixa la subscripció a la revista *El Ciervo* i s’han deixat de comprar els diaris *El Mundo* i *ABC*. També s’han suspès alguns intercanvis de publicacions que es mantenien amb altres institucions culturals. S’ha seguit amb la catalogació del fons, que arriba als 6.107 registres al Catàleg Bibliogràfic de les Illes Balears (<http://cabib.uib.es/>) i amb les tasques de retrospectiva.

En l’apartat de la fonoteca, s’han registrat 51 enregistraments de conferències en format mp3 i també 10 enregistraments en format audiovisual, corresponents a les respectives conferències del cicle *Utrecht (1713-2013). Més enllà de les batalles*.

S’han atès més de 40 peticions bibliogràfiques que s’han fet tant a nivell presencial com per telèfon o per correu electrònic, i s’ha donat suport documental a les vocalies que ho han sol·licitat.

Per la festa de Sant Jordi i del Llibre es va preparar, en coordinació amb les vocalies d’Història, Literatura i Tertúlies, una lectura encadenada de fragments del llibre “*El tercer home*” d’Albert Camus, en commemoració del centenari del seu naixement. També es va organitzar la tradicional venda de llibres de segona mà i duplicats i treballs manuals relacionats amb la llegenda de Sant Jordi, pels alumnes de les aules de música i dibuix de l’Ateneu (18/30-04-2013).

3.10. XARXES SOCIALS

El portal web s'ha convertit en un dels mitjans de difusió de l'Ateneu de Maó. Amb la seva actualització diària, és un recurs d'informació de l'activitat cultural de l'entitat.

Durant els últims temps l'Ateneu ha fet una aposta per les noves tecnologies iniciant la seva participació a les xarxes socials, que s'han convertit en una nova via de comunicació propera i directa. A través del Facebook i el Twitter s'ha informat dels diversos actes culturals i aquests s'han pogut compartir, donant a conèixer als ciutadans les activitats que es desenvolupen periòdicament. Actualment, s'ha aconseguit l'adhesió de 270 persones al Twitter i 994 al Facebook.

XXX. REVISTA DE MENORCA

Al mes de novembre va sortir publicat el tom 92 de la Revista de Menorca corresponent a l'any 2013. El nou volum inclou els següents treballs:

Monogràfic dedicat a Maria Lluïsa Serra:

Margarita Orfila Pons

Margarita [sic] Serra Belabre (1911-1967). Un intento de biografía a los cien años de su nacimiento.

Lluís Plantalamor Massanet

Maria Lluïsa Serra Belabre i l'arqueologia prehistòrica i protohistòrica.

Juan Francisco Sánchez Nistal, Esperança Pons Pallicer

Maria Lluïsa Serra Belabre, bibliotecària, arxivera i directora de la Casa de Cultura de Maó.

Cristina Andreu Adame

Maria Lluïsa Serra: el patrimoni artístic, la seva difusió i la promoció d'artistes.

Tomàs Vidal Bendito

Recordant M. Lluïsa Serra. Més enllà del currículum formal.

Recerca:

Elena Sintés Olives

Edat i patologia dental de la població inhumada en el sepulcre de triple parament de Ses Arenetes de Baix (Ciutadella de Menorca).

Damià Bosch, Rut Mont, Anna Serra

La indumentària de Menorca en el segle XVIII.

Francesc Bernat Baltrons

Les notes de Manuel Milà i Fontanals sobre el parlar de Maó al segle XIX.

Marta Pérez López

Anàlisi territorial de l'activitat econòmica vinculada a les platges urbanes de Menorca.

Clara García-Moro, Marta Muñoz-Tudurí

Estudio biodemográfico de la longevidad humana (Es Mercadal, Menorca).

Valentín Pérez-Mellado, Teresa García Díez, José Ángel Hernández Estévez, Carlos Herrero Ayuso, Núria Riera Riera e Isabel Catalán Barrio

El uso del espacio en la lagartija balear, Podarcis lilfordi. Factores causales en la Isla del Aire.

Valentín Pérez-Mellado, Teresa Alonso Fernández, Mario Garrido Escudero, Carmen Guerra Rodríguez, Zaida Ortega Diago y Alejandro Villa García

Biología térmica de la lagartija balear, Podarcis lilfordi (Günther 1874) en dos poblaciones de Menorca.

Agnès Canals Bassedas

Efectes de la fragmentació dels hàbitats forestals de Menorca sobre la biodiversitat dels lepidòpters nocturns.

Ressenya:

Maria Paredes Baulida

La Creació del món, oratori de Joseph Haydn. Adaptació menorquina d'Antoni Febrer i Cardona i Joan Vidal i Seguí.

Maria Paredes Baulida

Presentació de La Il·lustració a Menorca de Josefina Salord.

XXX. PREMI "GUILLERMO DE OLIVES PONS" de Pintura. XL convocatòria del Saló de Primavera.

L'Ateneu va convocar el present curs el XL Saló de Primavera (Creació) – Premi de Pintura "Guillermo de Olives Pons", del qual la família De Olives Olivares és la patrocinadora.

El termini de presentació de les obres va finalitzar el 4 de juny de 2014. El premi atorgava una Medalla d'Or dotada econòmicament amb 5.000 €.

Es van presentar a concurs 65 obres. El guanyador va ser Pol Marban, amb un oli, de gran format, titulat "Embarranc". Les mencions honorífiques van ser per "Alba", oli de José Mª Cáceres i "Intimitat", oli de Jorge H. Alday.

L'acte es va cloure amb l'audició musical del violoncel·lista Pau Cardona i el pianista Oscar Amieva que van interpretar "Romance Squire" i "El Cisne" de Saint Saens, acompanyats del poeta Pere Gomila que va recitar quatre poemes.

Una selecció de les obres presentades es van poder veure a l'exposició que es va organitzar a la Sala Sant Antoni de Sa Nostra, de Maó (17-06 al 4-07-2014).

4. ACTIVITATS SECCIONS

4.1. GRUP FILATÈLIC I NUMISMÀTIC DE L'ATENEU DE MAÓ

- XXX Exposició Filatèlica i de Col·leccionisme **Exfilmô**, dedicada al patrimoni arqueològic de Menorca. El dia de la inauguració hi va haver una estafeta temporal de correus amb un mata-segells especial commemoratiu. Sala d'Exposicions del Claustre del Carme (9/16-10-13)
- “*Astrofilatèlia; aquesta estranya classe de filatèlia*”. Conferència pronunciada per **Antoni Rigo Aguiló**, president de la Comissió de treball d'Astrofilatèlia de la Federació de Societats Filatèlicas (FESOFI). Sala d'Actes (10-10-2013).
- El president del Grup Filatèlic, José Ametller, va participar al foro de debat que va organitzar el Grup Filatèlic i Numismàtic del Cercle Artístic de Ciutadella després de la projecció del documental “La guerra dels segells” (12-04-2014).
- **Reunions dominicals** a l'Ateneu dels membres del Grup amb participació de col·leccionistes, filatelistes i numismàtics (15-09-2013 al 29-06-2014).

4.2. GRUP FILHARMÒNIC DE L'ATENEU DE MAÓ

El Grup Filharmònic va seguir oferint al llarg del curs les **Matinals de Música** (concerts clàssics de curta durada, a càrrec de músics i estudiants de música) en horari matinal de 12 a 13 hores. En la seva 10èna sèrie de la 4a època, corresponent al curs 2013-2014, el grup Filharmònic ha donat els següents concerts:

- **Número 1115.** *Matinals de Música.* Concert a càrrec dels guitarristes Eva Cardona, Antoni Perelló i Andreu Menorca i la ballarina Carla Ramírez, amb obres de Blas Sanchez, Bartolomé Calatayud i Jorge Cardoso, entre d'altres. Sala d'Actes (27-10-2013).
- **Número 1116.** *Matinals de Música.* Es van interpretar obres de J. Dowland, G. Frescobaldi, G. Gabrieli, H. Purcel, J.B. Lully i N. Mateis. A càrrec de Joana Mercadal (violí), Ainoha Seguí (violí), Eva Febrer (violí), Miquel Menorca (guitarra), Albert Pascual (violoncel) i Maria Servera (contrabaix). Sala d'Actes (1-12-2013).
- **Número 1117.** *Matinals de Música.* La primera part del concert va anar a càrrec d'Albert Pascual (violoncel) i Lola Mir (piano) amb obres de Romberg i Boccherini. La segona part la va oferir la Secció Juvenil de Cambra del Grup Filharmònic de l'Ateneu, interpretant peces de Rubinstein, Dvorak, Raff, Beethoven i Lamb. Piano i direcció: Lola Mir. Sala d'Actes (8-12-2013).
- **Número 1118.** *Matinals de Música.* A la primera part es van oferir peces d'Scarlatti, Händel i Gluck, entre d'altres, sota la direcció de Sabine Kern i Lola Mir al piano. El programa de la segona part va ser interpretat per la Coral

Femenina del Grup Filharmònic; direcció i piano: Lola Mir. Sala d'Actes (15-12-2013).

- **Número 1119.** *Concert a benefici de Càritas.* El programa va repetir el concert número 1117. Saló d'Actes del Centre Cultural i Esportiu de Sant Lluís (22-12-2013).
- **Número 1120.** *Matinals de Música.* Es van oferir peces de W.A. Mozart, L.V. Beethoven, B.M. Colomer i C. Lefebvre. Intèrprets: Javier Moreno (flauta), José Muntaner (oboè), Núria Villalonga (clarinet), Joan Lluc (clarinet baix) i Joan Gomila (fagot). Sala d'Actes (12-01-2014).
- **Número 1121.** *Matinals de Música.* Camila Tudurí (soprano) i Toni Pons (tenor). Van interpretar peces de J. Haydn, W.A. Mozart, R. Schumann, F. Abt i F. Schubert, acompanyats al piano per Lola Mir i Laura Triay. Sala d'Actes (6-04-2014).
- **Número 1122.** *Matinals de Música.* Concert a càrrec de Victor Monte Navas (oboè) i Oscar Amieva Rubio (piano), amb un repertori, entre d'altres, de composicions de Bozza, Kalliwoda i Nielsen. Sala d'Actes (13-04-2014).
- **Número 1123.** “*Les set últimes paraules de Crist a la creu*” (versió per a orquestra de cordes) de Joseph Haydn, a càrrec de l'Orquestra del Grup Filharmònic de l'Ateneu, sota la direcció de Lola Mir. Parròquia de Santa Maria de Maó (18-04-2014).
- **Número 1124.** *Matinals de Música.* Es van oferir al públic peces de Mozart, Harris, Kaufmann i Arnorld a càrrec de Josep Portella (flauta), Carmen Borrás (oboè) i Robert Juanico (clarinet). Sala d'Actes (25-05-2014).
- **Número 1125 i 1126.** “*La Flauta Màgica*” (selecció en versió concert) de Wolfgang Amadeus Mozart, a càrrec de l'Orquestra i Coral Femenina de Cambra del Grup Filharmònic de l'Ateneu de Maó amb Lluís Sintes (baríton), Toni Pons (tenor), Mª Victoria Vicente (soprano) i Sabine Kern (soprano), sota la direcció de Lola Mir. Teatre de l'Orfeó Maonès (5/6-07-2014).

L'Assemblea anual del Grup es va celebrar el 13 de gener de 2014.

El Grup instrumental, s'ha seguit reunint tots els diumenges de 19.30 a 21h. per “Fer música”; el de Coral ho ha fet els dimecres de 19 a 20,30h.

5. AULES

5.1. MÚSICA

Aquest curs han assistit a les classes de música 63 alumnes.

Professorat de les classes col·lectives:

- Sensibilització musical (4 a 7 anys): Júlia Pasqual.
- Llenguatge musical (8 a 12 anys): Marta Florit (Hèctor Pons a partir de febrer) i Oscar Amieva.

Professors de piano: Oscar Amieva i M^a del Mar Vidal.

Professora de flauta de bec i travessera: Iris Taltavull

Professor de violí: Fèlix Ferrer.

Professor de guitarra: Curro González.

Professor de violoncel: Pau Cardona Mir.

Audicions:

1er. trimestre:

- Audició d'**alumnes de piano, flauta i violoncel**. Sala d'Actes de l'Ateneu (17-12-2013).
- Audició d'**alumnes de violí i piano**. Sala d'Actes de l'Ateneu (19-12-2013).
- Audició d'**alumnes de piano i guitarra**. Sala d'Actes (20-12-2013).
- Els **alumnes de les classes col·lectives** van sortir a cantar Nadales al carrer junt amb altres escoles de música (21-12-2013).

2on. trimestre:

- Audició d'**alumnes de guitarra i piano**: Sala d'Actes de l'Ateneu (28-03-2014).
- Audició d'**alumnes de flauta i piano**: Sala d'actes de l'Ateneu (8-04-2014).
- Audició d'**alumnes de violí, violoncel i cambra**: Sala d'Actes de l'Ateneu (9-04-2014).
- Audició d'**alumnes de piano**: Sala d'actes de l'Ateneu (15-04-2014).

3er. trimestre:

- Audició d'**alumnes de violoncel, piano i flauta**: Sala d'Actes de l'Ateneu (3-06-2014).
- Audició d'**alumnes de piano**. Sala d'Actes de l'Ateneu (5-06-2014).
- Audició d'**alumnes de guitarra i piano**: Sala d'Actes de l'Ateneu (6-06-2014).
- Audició dels **alumnes de les classes col·lectives** al Saló d'Actes de La Salle amb la representació "Benvinguts a un món de fantasia!" com a cloenda de curs (14-06-2014).

S'ha seguit donant informació general sobre les classes de l'Aula de Música a través del blog "**El raconet de música**". L'adreça per accedir-hi és la següent:

5.2. PINTURA I DIBUIX

Van assistir a les classes de dibuix i pintura al voltant de 14 alumnes: 4 alumnes adults i la resta amb edats compreses entre els 5 i els 14 anys. Professor: Rafel Vidal

Adults

- Cada dimecres hi ha hagut sessions de dibuix al natural amb model.
- Classes (19 a 21 h.) els dilluns i dijous.

Infantil i juvenil

- Classes de dibuix i pintura de dues hores setmanals de dilluns a divendres.

Exposició conjunta de final de curs d'una selecció de treballs dels alumnes de pintura, dibuix i gravat. S'han emprat diverses tècniques: oli, acrílic, pastel, aquarel·les, ceres... sobre formats de mides molt variades. Sala d'Actes (13/25-06-2014).

5.3. GRAVAT

El curs de gravat calcogràfic i xilogràfic impartit per Carles Moll, va consistir en el coneixement de les tècniques bàsiques del gravat i la seva estampació (realització de la planxa, estampació, tractament del paper), acompanyat d'una petita part teòrica i es van desenvolupar tècniques com el linograt, xilografia i gravat calcogràfic.

Exposició de treballs dels alumnes de l'Aula de Gravat. La mostra va exposar 52 peces realitzades en diferents tècniques de gravat (xilografia, calcografia i litografia). Sala d'exposicions de La Caixa (15/25-01-2014).

5.4. FOTOGRAFIA DIGITAL

La setena edició del curs de fotografia digital, impartida per José Francisco Quadrado Quintana, va estar estructurada de manera que l'alumne, al final d'aquest, era capaç de manejar amb facilitat la seva càmera i dominar les funcions

bàsiques per a l'edició i presentació de les seves fotografies. A la primera part del curs, els alumnes es van dividir segons els seus coneixements previs. Un cop acabat el període elemental (maneig de la càmera, aplicacions pràctiques, desenvolupament i tractament del negatiu digital –RAW -) els alumnes van compartir programació, ampliant coneixements sobre el sistema RAW i el maneig extensiu del Photoshop.

5.5. IDIOMES

Les classes de francès (gramàtica i conversa), amb 6 alumnes matriculats, han continuat sent impartides aquests curss per la professora nadiua Monique Doncarli.

5.6. INFORMÀTICA

El programa, adaptat als coneixements previs i interessos dels participants, va tractar temes d'informàtica bàsica: introducció al correu electrònic, processadors de textos, presentacions amb PowerPoint, fulles de càlcul, bases de dades amb Access, navegació per Internet i recerca d'informació. Professor: Carles Camps Cabrera.

6. VI FORO MENORCA ILLA DEL REI

La sisena edició del Foro Menorca Illa del Rei, celebrada el 30 de juliol a l'antic Hospital Illa del Rei, va tractar el tema del port de Maó com un dels principals motors de l'economia insular.

Van participar a l'acte com a ponents **José Llorca Ortega**, president de Ports de l'Estat, **Alberto Palatchi Ribera**, president de la firma Pronovias, **Joaquim Coello Brufau**, conseller delegat d'Applus+ i expresident d'Autoritat Portuària de Barcelona i **Luis Alejandro Sintés**, actual conseller de Mobilitat i Projectes del Consell Insular de Menorca, i com a moderador **Josep Pons Fraga**, editor de "Es Diari".

7. ALTRES

- Després de 103 anys d'història, el dia 10 de desembre en assemblea extraordinària, es va dissoldre de manera efectiva la institució turística Foment del Turisme, que ja des de 2009 s'havia convertit en una entitat no operativa adscrita a l'Ateneu, el qual representava els seus orígens.
- Agraïment als ajuts per a la realització d'activitats atorgats per l'Ajuntament de Maó, Consell Insular i Obra Social "La Caixa"; a les contribucions de Banca March que permetran l'obertura del Gabinet d'Història Natural; a Endesa subvencionant la publicació de les memòries entre els anys 2006 i 2012; a la emissora Onda Cero, pel reconeixement a la labor realitzada en l'àmbit cultural; als germans J. Estrada per la donació d'un aparell de DVD per la Sala de Tertúlies i a les col·laboracions de Palliser, Artiem i Gabinet Orfila.
- L'Ateneu va ser una de les entitats beneficiades pel testament de Feliciano Fuster Jaume, que morí el 4 de març de 2012 a Palma, amb el llegat d'una propietat a Cala Llonga. En el testament s'expressava la voluntat de que la nostra institució prestés una especial atenció al port de Maó. Per aquest motiu s'ha proposat la creació del **Memorial Feliciano Fuster**, que es convocarà cada any i que tindrà com a punt de referència el port i altres qüestions portuàries.

8. OBITUARI

Al llarg del curs acadèmic ens han deixat dos personalitats importants de la vida ateneïsta de la nostra entitat. Un d'ells, el científic menorquí **Josep Miquel Vidal Hernández** que en aquesta Junta Directiva era Conservador del Museu, ens va deixar de forma inesperada el dia 9 de gener. L'altre, que no per més inesperada, menys sentida, va ser la de **Victoriano Seoane Pascuchi** el 26 de gener, en altre temps membre molt actiu d'aquest Ateneu i un dels socis més antics. Pedro Román Bordera que va formar part de les juntes presidides per Joan Hernández i José A. Fayas, va organitzar tertúlies amb Carmen Martínez i Rafael Ayala (7-07-2014)

9. ACTIVITATS EXTERNES

9.1. CONFERÈNCIES, PRESENTACIONS DE LLIBRES I ALTRES ACTES

- Conferència “*Saviesa per a la vida moderna*” a càrrec de **Guen Kelsang Tharpa**, mestre resident del centre de meditació Kadampa d'Espanya. Organitza el Centre Dharma Kadam – Sa Roca (18-09-2013).
- Presentació del nou llibre de **Luis Sanz Álvarez** “*El Conflicto*”. Organitzat per l'autor (20-09-2013).
- **Pere Sampol i Más**, enginyer tècnic i director de la Fundació Emili Darder, va presentar el seu llibre “*El fracàs d'Espanya*”. Organitzat per PSM (04-10-2013).
- Taula rodona “*El límit i el migdia*” emmarcada dins el cicle commemoratiu del centenari del naixement d'Albert Camus “Primavera d'hivern 2013”. La taula va comptar amb la participació d'**Hélène Rufat**, professora de la Universitat Pompeu Fabra, **Ponç Pons**, poeta, **Marina Mulet**, investigadora, i l'escriptor **Josep Maria Nadal** com a moderador. També es va realitzar una lectura dramatitzada de textos de l'obra de Camus per part de Josep Mercadal i Neus Cortés. Acte impulsat pel Consell Insular i l'IME amb la col·laboració de l'Ateneu de Maó (18-10-2013).
- Presentació del llibre “*Mirando de frente al Islam. Desde el harem terreno hasta el paraíso celestial*” de **Virginia Moratíel**, presentat per Maria Cristina Rita, diputada del Parlament Balear. Organitzat per l'autora (8-11-2013).
- Presentació de l'*Anuari d'Educació de les Illes Balears 2013*, a càrrec de **Martí X. March**, catedràtic de Sociologia de l'Educació i de Pedagogia Social de la UIB. Organitza Caixa Colònia (21-11-2013)
- L'escriptora **Pilar Lafuente González** va presentar el seu nou llibre “*La otra cara de la gente*”. La presentació va comptar amb una introducció a càrrec d'Aurora Herráiz, consellera de Benestar social i joventut. Organitzat per l'autora (28-11-2013).
- “*Sopa d'Il·letres*”. Trobada organitzada per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana que va reunir als escriptors illencs **Vicent Tur**, **Maite Salord** i **Angel Terrón** per parlar de la creació literària en el marc de la commemoració del naixement de Salvador Espriu, Rosselló-Pòrcel i Marià Villangómez (5-12-2013).
- Acte de presentació de **Foment Cultural de ses Illes Balears**, amb la participació de Fernando Serrano, Miquel Tutzó, periodista, Laura Venzal, presidenta del Sindicat Estudiants Lliures de Balears i la intervenció d'Antoni Cantarellas, editor de la revista Toc-Toc (3-01-2014).
- Jornada “*La gestió de l'aigua a Menorca*”. Van intervenir: **Rafael Mujeriego**, catedràtic d'Enginyeria Ambiental, **Jordi Codina**, secretari de la Comunitat d'Usuaris d'Aigües Subterrànies de Lleida, **Xavier Tristán**, gerent del Consorci Costa Brava, **Sònia Estradé**, tècnic de l'OBSAM i **Joan Morro**, enginyer; moderador: **José A. Fayas**, enginyer. Organitzat pel Cercle d'Economia de Menorca, amb la col·laboració de l'Ateneu de Maó (24-01-2014).

- Projectió del documental “*Cuanto ganamos, cuanto perdimos*” i posterior col·loqui. Organitzat per Médicos del Mundo amb la col·laboració de l’Ateneu de Maó (28-02-2014).
- “*La llei de l’avortament: una qüestió de drets, salut i llibertats*”. Taula rodona organitzada per PSOE Maó amb la participació de **Mariví Monteserín**, diputada per Madrid, **Myriam Ribes**, ginecòloga i sexòloga i **Francisco del Campo Yagüe**, advocat (6-03-2014).
- La Conselleria de Cultura, Patrimoni i Educació del Consell Insular de Menorca va organitzar un cicle de conferències per donar a conèixer la història de Menorca. L’Ateneu de Maó va col·laborar amb la iniciativa acollint a seva seu les següent conferències:
  - **Miquel A. Casanovas Camps**, doctor en Història per la Universitat de les Illes Balears. “*L’assalt turc a Maó en 1535*” (13-03-2014).
  - **Agustín Petschen Zapiran**, arquitecte. “*La restauració de la Catedral de Menorca*” (27-03-2014).
  - **Marc Pallicer Benejam**, llicenciat en Història per la Universitat de les Illes Balears i especialista en Arxivística. “*Els corsaris menorquins*” (11-04-2014).
  - **Margarita Orfila**, catedràtica d’Arqueologia de la Universitat de Granada. “*Menorca, en época romana*” (15-04-2014).
  - **Luis Alejandro Sintés**, general de l’Exèrcit i expert en història militar. “*Menorca i Prim en el bicentenari del seu naixement*” (24-04-2014).
  - **José Luis Terrón Ponce**, doctor en Història per la UIB. “*El Castell de Sant Felip i la defensa de Menorca en época britànica*” (22-05-2014).
  - **Simón Gornés Hachero**, arqueòleg del Servei de Patrimoni Històric del Consell Insular de Menorca. “*La candidatura de Menorca Talaiòtica a patrimoni mundial*” (5-06-2014).
- Conferència “*Elecciones Europeas 2014: una nova etapa per a la Unió Europea*”, a càrrec de **Carles A. Gasòliba**, president del CIDOB i doctor en Ciències Econòmiques. Organitzat pel Cercle d’Economia de Menorca (26-03-2014).
- **Guen Kelsang Chödrön**, mestra resident del Centre Naropa de Castelló, va oferir la conferència “*Mindfulness: meditació, felicitat y la vida normal*”. Organitza el Centre Dharma Kadam – Sa Roca (4-04-2014).
- Presentació del llibre “*La noria del arte. Barcelona. De Plensa a Tàpies: 2000-2012*” de **Juan José Suárez Losada**, a càrrec de Carles Jiménez Jorquera, consultor d’Art i Josep Bagur llicenciat en Belles Arts i vocal de Belles Arts de l’Ateneu (23-05-2014).
- Sota el títol “*La recopilació històrica i el museu pel futbol menorquí*” es va presentar el projecte impulsat per **Paco Perea**, coordinador de l’Associació Històrica del Futbol Menorquí. A l’acte de presentació també van intervenir Pedro J. Bosch, Juan Millán, Justo Olives i Juan Capó. Organitzat per l’Associació Històrica del Futbol Menorquí (30-05-2014).
- **Simfonic, Festival Concerts Simultanis** (4a edició). Diada de 130 concerts simultanis i gratuïts realitzats per estudiants d’escoles de música de Catalunya i Balears. A l’Ateneu es va realitzar l’audició de final de curs de l’Escola Municipal

d'Ensenyaments Artístics de Sant Lluís. Organitzat per l'Associació cultural SECRETSBCN amb la col·laboració de l'Ateneu (7-06-2014).

- Presentació del llibre “*Cartes a Tailàndia*” de **Maria Camps** a càrrec de Josep Pons Fraga, editor del diari Menorca. A l'acte també van intervenir Jordi Odrí, José Càceres i Marlén Coll (12-06-2014).
- Conferència “*¿Puede la Eurozona ir más allá de su actual lógica?*” a càrrec de **Antón Costas Comesaña**, president del Cercle d'Economia de Barcelona. Organitzat pel Centre d'Economia de Menorca (27-06-2014).

10. JUNTA DIRECTIVA

En l'Assemblea General Ordinària de 19 de juny de 2014, es va procedir a la renovació reglamentària per dos anys de càrrecs de la Junta Directiva. S'aprovà la proposta presentada i la nova Junta Directiva s'organitzà de la següent manera:

Presidenta	<i>Margarita Orfila Pons</i>
Vicepresident 1er	<i>Antonio-Luis Casasnovas Tudurí</i>
Vicepresident 2on	<i>José Fco. Quadrado Quintana</i>
Secretari 1er	<i>Oscar Sbert Lozano</i>
Secretari 2on	<i>Josep M. Puig Martín</i>
Comptador 1er	<i>José Luis Sastre Gardés</i>
Comptador 2 on	<i>vacant</i>
Bibliotecari 1er	<i>Antonio-Luis Casasnovas Tudurí</i>
Bibliotecari 2on	<i>Carlos Medina Romaní</i>
Conservador Museu 1er	<i>Mª Paz Seguí Chinchilla</i>
Conservadora Museu 2on	<i>vacant</i>

Vocalies

Ciència i tecnologia	<i>Francisco García Olives</i>
Història i Art	<i>Mª José Hernández Ravanals</i>
Literatura	<i>Carme Cloquells Tudurí</i>
Música	<i>Julia Pascual Cardona</i>
Innovació	<i>Marta Pelfort</i>
Tertúlies	<i>Antoni Olives Camps</i>
Relacions externes	<i>Miguel Barca Mir</i>
Temes legals	<i>José M. Puig Martín</i>
Belles Arts	<i>Josep Bagur Corominas</i>
Cineclub	<i>César I. Rodríguez Merchán</i>
Secció fotogràfica	<i>José F. Quadrado Quintana</i>
Grup Filharmònic	<i>Lola Mir Ortiz</i>
Grup Filatèlic i Numismàtic	<i>José Ametller Pons</i>

